

ע"פ 5953/15 - רוני שוהאנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5953/15

לפני:

כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופטת ע' ברון

המערער:

רוני שוהאנה

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 20.7.2015 ב-ת"פ 44188-08-14 שניתן על ידי
כבוד השופטת ר' לורך

תאריך הישיבה:

כ"ה בכסלו התשע"ו (07.12.2015)

בשם המערער:

עו"ד אשר חן

בשם המשיבה:

עו"ד דפנה שמול

פסק-דין

עמוד 1

השופטת ע' ברון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20.7.2015 בת"פ 44188-08-14 שניתן על ידי כבוד השופטת ר' לורך. המערער הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בהסדר טיעון שייחס לו עבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והסעת שוהה בלתי חוקי שלא כדין. במסגרת גזר הדין הושת על המערער עונש כולל של 30 חודשי מאסר בפועל, שיימנו ממועד מעצרו בתיק זה – מיום 27.8.2014; מאסר על תנאי; פסילת רישיון נהיגה למשך שנתיים מיום שחרורו ממאסר; ופסילת רישיון על תנאי. הערעור שלפנינו נסוב על רכיב עונש המאסר בפועל שבגזר הדין.

העובדות הצריכות לעניין

2. כנגד המערער, בן 30, הוגש במסגרת הסדר טיעון כתב אישום מתוקן לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 27.8.2014 סמוך לשעה 7:00 בבוקר יצא המערער מביתו שבכפר קאסם ברכבו. טרם יציאתו מכפר קאסם אסף המערער שוהה בלתי חוקי בשם עבדה נעיראת (להלן: השב"ח), והחל בנסיעה לכיוון כביש 5504, כביש דו-סטרי עם נתיב נסיעה אחד לכל כיוון (להלן: הכביש). באותה עת עסקו שני שוטרים (להלן: השוטרים) בפעולות אכיפה בסמוך לכביש בצומת בית העלמין פרדס חיים (להלן: הצומת). השוטרים עמדו בסמוך לניידת משטרתית בשולי הכביש כשפניהם לכיוון התנועה, כשלפתע הבחינו במערער מבצע עקיפה אסורה בצומת. בשלב זה, אחד השוטרים שלבש אפודה זוהרת וחבש כובע זיהוי משטרתית לראשו, עמד בשולי הכביש וסימן למערער לעצור. המערער, שהבחין בסימון, התעלם מהשוטר, המשיך בנסיעה מהירה והסיט את רכבו מנתיב הנסיעה לכיוון השוטרים שעמדו באותה עת בשולי הכביש. השוטרים זזו הצידה כדי לא להיפגע מרכבו של המערער. בשלב זה, חזר המערער לנתיב הנסיעה והחל להימלט מהשוטרים. משך, נכנסו השוטרים לניידת המשטרתית והחלו במרדף אחריו. במהלך המרדף המערער נהג את רכבו במהירות שאינה תואמת את תנאי הדרך, ועם הגיעו לצומת ניר יצחק הוא ביצע פניית פרסה לעבר נתיב הנסיעה שבכיוון הנגדי. בעשותו כן סיכן המערער את כלי הרכב שנסעו בכיוון נסיעתם, כך שנאלצו לבלום בלימת חירום או לסטות מהנתיב כדי לא להתנגש בו. בהמשך, המערער נסע בניגוד לכיוון התנועה מול הניידת המשטרתית, לא שעה לסימון השוטרים לעצור, וזאת בכוונה לגרום לשוטרים חבלה חמורה, נכות או מום – עד אשר הניידת נאלצה לסטות ימינה מנתיב נסיעתה לעבר שולי הכביש ובבלמה בלימת חירום כדי למנוע התנגשות חזיתית עם רכבו של המערער. חרף האמור, המשיך המערער בנסיעה במרכז הכביש באופן שגרם לכלי רכב שנסעו באותה העת בכל אחד משני הנתיבים, לבלום בלימת חירום או לסטות כדי לא להתנגש בו. המערער המשיך בנהיגתו הפרועה כשהוא עובר עם רכבו לסירוגין בין נתיבי הכביש ומסכן את כלי הרכב הנוסעים בו. בשלב מסוים, המערער פנה שמאלה בפתאומיות לעבר נתיב הנסיעה הנגדי ועצר את רכבו בשולי הכביש ובניגוד לכיוון התנועה, באופן שאילץ את כלי הרכב שנסעו בנתיב זה לסטות או לבלום בלימת חירום כדי לא להתנגש בו. לאחר שעצר את רכבו, יצא המערער מן הרכב ונמלט בריצה מהמקום תוך שהוא מותיר את השב"ח ברכב. המערער לא שעה לקריאות אחד השוטרים ונתפס רק לאחר מרדף רגלי. בגין מעשים אלה הואשם כאמור המערער בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והסעת שוהה בלתי חוקי שלא כדין.

3. ביום 16.6.2015 בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, וביום 20.7.2015, לאחר שמיעת טיעונים לעונש, גזר את דינו.

בפתח גזר הדין קבע בית המשפט המחוזי כי מאחר שעבירת הסעת השב"ח קדמה ליתר העבירות שביצע המערער ובוצעה במנותק מהן, יש לקבוע מתחם ענישה נפרד בגינה. נקבע כי מעיון בהלכה הפסוקה ובשים לב לנסיבות ביצועה, מתחם הענישה בגין עבירה זו נע בין מאסר על תנאי לבין 7 חודשי מאסר בפועל. בהמשך, בית המשפט המחוזי עמד על הערך החברתי העומד בבסיס עבירת סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, היא העבירה העיקרית שבה הורשע המערער - הגנה על חיי אדם ועל שלמות הגוף של העושים שימוש בנתיבי התחבורה. כן נאמר בגזר הדין כי נסיבות ביצוע העבירה אינן קלות. המערער התבקש לעצור על ידי השוטרים לאחר שביצע עקיפה אסורה, ואולם התעלם מהם וניסה להימלט תוך שהוא נוהג במהירות לאורך הכביש; ולאחר מכן ביצע פניית פרסה מסוכנת ונסע בניגוד לכיוון התנועה תוך סיכון נהגים אחרים. בית המשפט המחוזי מצא חומרה יתרה בכך שהמערער נסע לכיוון נידת המשטרה שדלקה אחריו עד שכמעט התנגש בה חזיתית, וזאת לנוכח הסיכון המכונן של השוטרים שנאלצו לסטות מנתיב הנסיעה כדי למנוע את ההתנגשות. עוד צוין כי המערער הוסיף לנסוע במרכז הכביש, סטה בין נתיבים, וכשעצר לבסוף את רכבו החל להימלט רגלית. נאמר כי בשים לב לאמור, אך במזל לא אירעה תאונה חמורה כתוצאה מהתנהלותו של המערער. בית המשפט הוסיף וקבע כי בנהיגתו סיכן המערער הן את יתר הנהגים בכביש והן את השב"ח, הנוסע הנוסף ששהה עמו ברכב. עם זאת, צוין כי העובדה שהסיכון לא התממש ואיש לא נפגע פיזית ממעשיו של המערער מהווה נסיבה לקולא בקביעת מתחם הענישה.

ברקע לביצוע העבירה צוין בית המשפט המחוזי את מצבה של אשתו של המערער, שביום האירוע הייתה מאושפזת בבית חולים בשל סיבוך רפואי לאחר לידה, והתברר כי בינתיים חלה החמרה במצבה. לטענת המערער, הוא התכוון לנסוע לבית החולים, דעתו הייתה מוסחת וכאשר השוטרים סימנו לו לעצור הוא נלחץ והמשיך בנסיעתו. בית המשפט קבע כי על אף שבהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 הרקע לביצוע העבירות משפיע על קביעת מתחם הענישה, בנסיבות המקרה אין קשר ישיר בין מצבה הבריאותי של אשת המערער לבין העבירות שביצע. נקבע כי גם אם המערער היה טרוד ומבולבל ועל כן נמנע מעצירה בהתאם לסימון השוטרים, נהיגתו הפרועה, שכללה בין היתר סיבוב פרסה מסוכן ונסיעה מהירה לכיוון נידת המשטרה תוך סיכון השוטרים, אינה מתקבלת על הדעת. בית המשפט הוסיף וקבע כי מדיניות הענישה המקובלת בעבירה העיקרית שבה הורשע המערער היא מחמירה, וכי בפסיקה נקבע רף ענישה גבוה העומד על ארבע שנות מאסר בפועל. בא-כוח המערער הפנה למספר רב של פסקי דין שבחלקם נגזרו על הנאשמים שם עונשי מאסר קלים יחסית. ואולם נקבע כי בפסקי דין אלה התקיימו נסיבות מיוחדות בעטיין העדיפו בתי המשפט את שיקולי השיקום על פני שיקולי ענישה אחרים - נסיבות שאינן מתקיימות בענייננו. בית המשפט הפנה למספר פסקי דין שבהם התקיימו נסיבות דומות, תוך שנתן דעתו לשוני בפרמטרים השונים - כגון משכו של המרדף, נסיעה בכבישים ראשיים, והסיכון שנוצר לציבור הנוסעים בדרך בשל המרדף. על יסוד האמור, קבע בית המשפט המחוזי מתחם ענישה לאירוע המרדף הנע בין 12 ל-40 חודשי מאסר בפועל. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, נשקלו לקולא הודאתו של המערער ורצונו לחזור למוטב, כמו גם מצבם הבריאותי של קרובי משפחתו. לחובתו של המערער נזקף עברו הפלילי, הכולל 6 הרשעות קודמות בעבירות רכוש, אלימות ונהיגה ללא רישיון. צוין בהקשר זה כי המערער נידון למאסר בפועל שלוש פעמים בעבר, וכי בכך יש כדי ללמד שהתנהגות עבריינית איננה חריגה לאורחות חייו, ומהווה צידוק להחמרה בעונשו.

לאחר ששקל את כלל הנסיבות, גזר בית המשפט המחוזי עונש כולל לכלל העבירות: 30 חודשי מאסר בפועל שיימנו מיום מעצרו; 10 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה; 6 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירה של הסעת שוהה בלתי חוקי; פסילה מלקבל ולהחזיק רישיון נהיגה למשך שנתיים מיום שחרורו ממאסר; 6 חודשי פסילה על תנאי למשך שנתיים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה מהעבירות שבהן הורשע.

הטענות בערעור

4. לטענת המערער, בית המשפט המחוזי החמיר עמו יתר על המידה שעה שגזר עליו עונש של 30 חודשי מאסר בפועל. לגישתו, בית המשפט לא נתן את המשקל הראוי לעובדה כי לא התממש הסיכון שהיה גלום בעבירה וכי איש לא נפגע פיזית כתוצאה מן המעשים. כן נטען כי נסיבות ביצוע העבירה הן ברף הנמוך. זאת מאחר שלטענת המערער מדובר בנסיעה במרחק כולל של כ-800 מטרים, מרחק קצר יחסית לעבירות דומות בתיקים אחרים, ללא חציית צמתים ורמזורים והמרדף שניהלו השוטרים אחריו היה אף הוא קצר ביותר. המערער מציין כי ביצוע העבירה אירע כשבוע לאחר לידת אשתו ולאחר שהתברר לו כי סבלה מסיבוך רפואי. נסיבות אלה גרמו למערער, לטענתו, להיות טרוד במצבה של אשתו ובתינוקת שזה עתה נולדה לו. עוד מוסיף המערער וטוען כי היה על בית המשפט ליתן משקל למצבם הרפואי הקשה של הוריו, כמו גם לטרגדיה שפקדה את המשפחה, כאשר בשנת 2009 נהרג אחיו הצעיר של המערער כתוצאה מירי שבוצע לעבר אוטובוס תלמידים שבו נסע האח. המערער שב ומפנה לפסקי דין שבמסגרתם הוטלו עונשים קלים יחסית בנסיבות דומות ואף חמורות יותר מנסיבות ביצוע העבירות שבגין הורשע. לנוכח האמור, טוען המערער כי שומה היה על בית המשפט המחוזי לקבוע את עונשו ברף התחתון של מתחם הענישה שקבע ואף לסטות ממנו לקולא.

5. המשיבה סבורה כי דין הערעור להידחות. לטענתה, העונש שהושת על המערער אינו חורג מן הענישה הנוהגת בגין העבירות שבהן הורשע, ואף היה מקום להחמיר עימו בנסיבות. בהקשר זה נטען כי אין לזקוף לזכותו של המערער את העובדה שלא התממש הסיכון, ואך נס הוא שאיש לא נפגע פיזית במהלך אירוע המרדף. המשיבה מדגישה בהקשר זה כי המערער נסע בפראות נגד כיוון התנועה תוך שהוא מסכן את חיי הנהגים האחרים בדרך, ונהג אל עבר נידת המשטרה באופן שסיכן את חיי השוטרים ואילץ אותם לבלום בלימת חירום ולסטות מנתיב הנסיעה. נטען כי מדובר בנסיבות חמורות המצדיקות ענישה מחמירה אף יותר מזו שהושתה על המערער על ידי בית המשפט המחוזי. באשר לנסיבות החיצוניות לביצוע העבירה, המשיבה סבורה כי נסיבותיו האישיות של המערער, לרבות מצבו הרפואי הקשה של הוריו ומצבה של אשתו לאחר הלידה, נלקחו בחשבון בגזר הדין. לבסוף, המשיבה הגישה לעיונו במהלך הדיון את רישומו הפלילי של המערער שממנו עולה כי הוא הורשע בעבר, בין היתר, בעבירה אחת של ניסיון להסעת שב"ח; וכן בעבירות איומים, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, גניבה, נהיגה ללא רישיון, ועוד. כן עולה מהרישום הפלילי כי המערער ריצה בעבר עונשי מאסר בפועל בגין חלק מהרשעות אלו.

דיון והכרעה

6. לאחר ששבתי ועיינתי בהודעת הערעור על נספחיה, לרבות בגזר הדין, ונתתי דעתי לטיעוני הצדדים בפנינו, הגעתי לידי מסקנה כי יש לדחות את הערעור. כידוע, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בעונש כפי שנקבע על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הראויה או כאשר נפלה בגזר הדין טעות מהותית; והלכה זו נותרה על מכוונה גם לאחר כניסתו לתוקף של תיקון 113 (ע"פ 4498/14 גרידיש נ' מדינת ישראל (13.5.2015); ע"פ 5931/11 עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.2013); ע"פ 5117/13 וימר נ' מדינת ישראל (11.11.2014)). המקרה שלפנינו אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים והוא אינו מצדיק את התערבותנו. אבאר.

המעשים שבביצועם הורשע המערער הם בעלי חומרה יתרה. המערער סיכן את שלומם ובטיחותם של משתמשים תמימים

בדרך, שעה שנמלט מהמשטרה תוך שנהג בפראות. נהיגתו המסוכנת של המערער כללה גם סיכון חייהם של גורמי אכיפה בעת שננסע לעבר ניידת המשטרה במהירות גבוהה, ואף בניגוד לכיוון הנסיעה, באופן שאילץ את השוטרים לבלום בלימת חירום ולסטות מנתיב הנסיעה כדי למנוע התנגשות חזיתית עם רכבו של המערער. לא זו אף זו: לאחר שהמערער עצר את רכבו הוא המשיך שלא להיענות לסימון השוטרים לעברו כי יעצור ופתח בהימלטות רגלית. מעשיו אלו של המערער מלמדים על זלזול בוטה בחוק ובגורמי האכיפה. בית משפט זה עמד בעבר על חומרתן של עבירות סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה וקבע כי ככלל, נדרש כי הענישה בגין תהא משמעותית ומרתיעה (ע"פ 4160/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 והאסמכתאות שם (20.10.2014); ע"פ 3641/14 מדינת ישראל נ' חסונה, פסקה 6 (2.7.2014)).

7. עיון בפסיקה שאוזכרה בגזר הדין וכן בטיעוני הצדדים בערעור מלמדת שהעונש שהוטל על המערער הוא ראוי וסביר בנסיבות העניין וכי אין מקום להתערב בו. המגמה בפסיקה מלמדת על החמרה בענישה של מי שהורשעו בסיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ורף הענישה המקובל בעבירה זו עומד על מספר שנות מאסר (ע"פ 3641/14 מדינת ישראל נ' חסונה, פסקה 6 (2.7.2014)). מעיון בפסקי דין שבהם נדחו ערעורים על חומרת העונש של מי שהורשעו בביצוע עבירה ממין זה בנסיבות דומות למקורנו, עולה כי העונש שנגזר על המערער דכאן איננו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת. כך למשל, בע"פ 2336/14 ווערי נ' מדינת ישראל (10.12.2014) נדחה ערעור על גזר דין שבמסגרתו הוטל על נאשם בגין עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה עונש של 40 חודשי מאסר בפועל. בע"פ 1925/14 עלוש נ' מדינת ישראל (8.2.2015) נדחה ערעור על גזר דין שבמסגרתו הוטל על הנאשם שם חמש שנות מאסר בפועל. בע"פ 6193/14 אסד נ' מדינת ישראל (21.5.2015) נדחה ערעור על גזר דין שבמסגרתו הוטל על הנאשם עונש של 40 חודשי מאסר בפועל. כך גם בע"פ 5626/14 לנקין נ' מדינת ישראל (2.8.2015) שבמסגרתו נדחה ערעור על חומרת עונש של 50 חודשי מאסר בפועל. מעיון בפסיקה עולה אפוא כי העונש שנגזר על המערער אינו חורג ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה המאופיינות ב"מרדפים", הימלטות מגורמי שיטור ועבירות תנועה מרובות - והכל באופן שיש בו כדי לסכן את שלומם ובטיחותם של המשתמשים בדרך לתומם. יוזכר כי המערער אף הורשע בהסעת שב"ח שבגינה קבע בית המשפט המחוזי רף ענישה מקסימלי של 7 חודשי מאסר בפועל.

8. באשר לנסיבותיו האישיות של המערער, מעיון בגזר הדין עולה כי בית המשפט המחוזי התחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובכלל זה מצבם הרפואי של הוריו, הודאתו של המערער שייתהרה את הצורך בניהול הוכחות ואת רצונו לחזור למוטב. לחובתו של המערער נזקף עברו הפלילי הכולל הרשעה במספר רב יחסית של עבירות, ובכללן עבירות איומים, אלימות, נהיגה ללא רישיון, ניסיון להסעת שב"ח, גניבה ועוד; כאשר בגין חלק מן העבירות שבגין הורשע המערער ריצה עונשי מאסר בפועל למספר חודשים. באשר לעובדה כי המערער היה טרוד במצבה של אשתו בעת ביצוע העבירה ולכן "נלחץ" מסימון השוטרים לעברו כי יעצור, מקובלת עליי מסקנתו של בית המשפט המחוזי כי אין כל קשר ישיר בין מצבה הרפואי של אשתו לבין נסיעתו הפרועה תוך שסיכון חיי אדם.

לנוכח האמור, העונש שהושת על המערער בגין כלל העבירות הוא עונש ראוי בנסיבות העניין, ואין מקום להתערב בגזר הדין של בית המשפט המחוזי. לפיכך אציע לחברותי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט ת

עמוד 5

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופטת ד' ברק-ארז:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ע' ברון.

ניתן היום, י"ט בטבת התשע"ו (31.12.2015)

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת
